

Høring om radikalisering og
ekstremisme - Udvalget for
Udlændinge- og Integrationspolitik,
Folketinget d.18. juni 2014

Politisk ekstremisme i Danmark – en kort status

v/ Ph.d.-stipendiat Chris Holmsted
Larsen, Institut for Kultur og Identitet,
Roskilde Universitet

RUC Roskilde Universitet
Roskilde University www.ruc.dk

Hvordan defineres politisk ekstremisme?

- Danske definitioner – fx defineres ekstremisme af PET som værende kendetegnet ved anvendelsen af voldelige og udemokratiske metoder med henblik på at nå politiske, ideologiske eller religiøse formål
- Et besværligt begreb – historisk foranderligt, subjektivt og nationalt betinget begreb; parlamentarisme, antidemokratisme, aktivisme og politiske vold. Holdning og/eller handling? Ekstremisme eller radikalisme?
- Politisk ekstremisme i et demokratisk samfund– børnesygdom eller kronisk skavank? Fungerer fx protest- og udenomsparlamentariske bevægelser, i et demokratisk acceptabelt omfang, som en slags "overtryksventil"? Og skaber økonomisk krise nødvendigvis altid politisk krise og øget ekstremisme?

Den ekstreme højrefløj

- Kendetegn på europæisk niveau: parlamentariske partier i relativ vækst kombineret med relativt svage gadebevægelser
- Konkrete eksempler: ungarske *Jobbik*, græske *Gyldent Daggry*, tyske *NPD*
- Mobiliserende faktorer: arbejdsløshed, antiindvandring, antisemitisme, antiislamisme, ultra-nationalisme, racisme, modstand imod globalisering, antiparlamentarisme m.m.
- Den ekstreme danske højrefløj er splittet imellem en nationalsocialistisk fløj, fx *DNSB*, *Danmarks Nationale Front (DNF)* og *Danskernes Parti*, og en ekstrem højrenationalistisk og antiislamistisk fløj, fx *Danish Defence League* og *Stop Islamiseringen af Danmark (SIAD)*

Den ekstreme venstrefløj

- Kendetegn på europæisk niveau: relativt stærke udenomsparlamentariske gadebevægelser kombineret med svag parlamentarisk repræsentation
- Konkrete eksempler: Voldelige anarkister i fx Italien og Grækenland, militante antifascister i Danmark, fx *Antifascistisk Aktion (AFA)*
- Mobiliserende faktorer: arbejdsløshed, social og økonomisk ulighed, modstand imod "neoliberal" globalisering, antifascisme, antiparlamentarisme, miljø, dyrerettigheder m.m.
- Den ekstreme danske venstrefløj er et diffust ideologisk kludetæppe, hvor det venstreekstreme trusselsbillede fra den kolde krig er erstattet af anarkistiske og ekstreme smågrupper, der udøver politisk vold i forbindelse med eller i forlængelse af opportune enkeltsager omkring antifascisme, miljø og klima, fx *COP15*, klimatopmødet i 2015

Er der i et rodfæstet demokratisk samfund som det danske grund til bekymring for politisk ekstremisme?

- Ja, fordi: politisk ekstremisme undergraver borgernes tillid til det parlamentariske demokratis funktionalitet. Antisystemiske strømninger undergraver den politiske stabilitet og øget opbakning til ekstreme bevægelser sætter hele det etablerede politiske system under pres. Mere konkret udgør politisk ekstremisme en trussel imod etniske, politiske, religiøse og seksuelle minoriteter, og dermed er indsatsen imod politisk ekstremisme i særlig grad et spørgsmål om den enkelte borgers retssikkerhed og menneskerettigheder. Et demokratisk samfund er forpligtet til at beskytte borgeren imod ekstremistiske grupper og individer. Særligt *Anders Breiviks terrorangreb* i 2011 står tilbage som et skræmmeeksempel på at den 'gammeldags' politiske ekstremisme stadigvæk udgør en trussel – selv i de mest stabile og demokratiske samfund

Udgør politisk ekstremisme en trussel imod det danske demokrati?

- Nej, fordi: Det danske parlamentariske demokrati er traditionsmæssigt stærkt rodfæstet i den brede befolkning. Omvendt har en dyb krise, i en række syd- og østeuropæiske land, udløst politiske kriser, fx i *Grækenland*, hvor antisystemiske grupperinger på relativt kort tid har sat demokratiet under pres. I dette lys fremstår en flersporet og præventiv ekstremisme-strategi som et fornuftigt tiltag, særligt i forhold til udsatte grupper af børn og unge.

Sammenfattende om politisk ekstremisme i dagens Danmark

Det drejer sig om små og politisk isolerede miljøer, udgjort af relativt fåtallige ekstremister. Disse udgør overvejende en trussel imod de, der opfattes som "fjenden". Deri ligger det mest bekymrende potentiale; en potentiel eskalation af politiske vold, der udvikler sig til en egentlig voldsspiral. Meget tyder på, at gruppernes rekruttering, ikke ulige i bandekonflikter, hænger sammen med konfrontationsniveauet med politiske modstandere. Et aktuelt eksempel var konfrontationen imellem *DNF* og *AFA* ved Christiansborg den 10. maj 2014